

ARTISANAL INTELLIGENCE

Assurance Manual

v0.6 Release Candidate

Nederlandse editie

Websitepublicatie · 17 augustus 2026

PUBLIC PILOT EDITION · NOT CERTIFICATION

Methodestatus. Deze handleiding operationaliseert de bevroren v0.6-kern voor pilotbeoordeling en externe validatie. Ze is richtinggevend voor de interne v0.6-pilotmethode, maar vormt geen externe conformiteitsnorm, geaccrediteerd certificatieschema, auditopinie of juridische conformiteitsbeoordeling.

Maak het assuranceoordeel expliciet genoeg om te testen, te betwisten en te reproduceren - zonder van het framework een checklist te maken.

1. Doel en methodegrens

De beoordeling bepaalt of een afgebakend object van kennisborging voldoende bewustzijn en assurance aantoon voor **Integriteit, Herkomst en ontstaansgeschiedenis, Gezag en bevoegdheid, Begrijpelijkheid en Kennisveerkracht**, rekening houdend met het beoogde gebruik en de mogelijke gevolgen.

De methode vertrekt van organisatorische kennis. AI, uitbesteding, personeelsswissels, leveranciers, migratie en automatisering zijn relevant als kennisrisicofactoren. Een procedureel geldige beoordeling kan toch een negatieve uitkomst hebben. Het volgen van de stappen garandeert niet dat de kennis voldoende geborgd is.

De methode laat professioneel oordeel toe, maar begrenst dat door expliciete regels over scope, bewijs, tegenspraak, motivering, uitkomst en geldigheid. Er is geen numeriek gemiddelde en geen verplichting om documentatie te maximaliseren.

2. Object, beoogd gebruik en afbakening

Elke beoordeling definieert een **object van kennisborging**: de taak, beslissing, dienst, het proces, de kennisafhankelijke capaciteit of een ander afgebakend object waarvoor een assurancepositie nodig is.

Vereist element	Methoderegel
Object	Benoem de activiteit of beslissing; vermijd vage labels op organisatieniveau tenzij de scope werkelijk organisatiebreed is.
Beoogd gebruik	Leg vast wat de organisatie met de kennis moet kunnen doen, voor wie en in welke omstandigheden.
Afbakening	Neem afhankelijkheden op die redelijkerwijs gevolg, bewijstoereikendheid, conclusie of vereiste actie kunnen wijzigen.
Materiële uitsluitingen	Registreer uitsluitingen die één van die uitkomsten kunnen beïnvloeden, met motivering.
Periode	Vermeld de tijd en operationele context waarop de beoordeling betrekking heeft.
Gebruik stroomafwaarts	Identificeer waar output input of bronkennis wordt voor een andere materiële afhankelijkheid.

Stopregel. De ontdekking van afhankelijkheden stopt wanneer bijkomende kenniselementen redelijkerwijs het gevolgprofiel, de bewijstoereikendheid, de assuranceconclusie of de vereiste actie voor het beoogde gebruik niet meer zouden wijzigen. Leg de stopmotivering vast.

3. Ontdekking van afhankelijkheden

De assessor mag niet veronderstellen dat de eerste procesbeschrijving alle materiële kennis bevat. De ontdekking zoekt actief naar verborgen vakkennis, uitzonderingspaden, informele workarounds en transformaties door leveranciers of systemen.

1. Vertrek van de taak, beslissing of dienst en identificeer welke output verantwoord moet worden geproduceerd.
2. Traceer terug naar de bronkennis, vakkennis en gegenereerde kennis die nodig zijn om die output te maken, te begrijpen of te betwisten.
3. Vraag wat ervaren medewerkers doen wanneer de standaardprocedure niet past.
4. Gebruik verlies- en wijzigingsscenario's: een medewerker vertrekt; een bron wijzigt; een leverancier stopt; een systeem migreert; een model of regel wijzigt; infrastructuur valt uit; crisissomstandigheden gelden.
5. Onderzoek materiële transformaties en overdrachten, met inbegrip van leveranciersverwerking, datapijplijnen, samenvatting, menselijke synthese en automatische generatie.
6. Onderzoek gebruik stroomafwaarts. Een nieuwe functionele rol wist overgeërfde herkomst, integriteit, bevoegdheid, onzekerheid en beperkingen nooit uit.
7. Pas de stopregel toe en registreer uitsluitingen.

Vakkennis is geen documentatiebevel. Observatie, peer challenge, redundantie, aangetoonde uitvoering, overdracht, simulatie en hersteltests kunnen sterker bewijs leveren dan een nieuw geschreven procedure.

4. Gevolgmodel

Voor vergelijkbaarheid in pilots gebruikt v0.6 drie voorlopige **profielen voor beoordelingsintensiteit**. Het zijn geen maturiteitsniveaus, publieke labels of verplichte constitutionele conformiteitsniveaus.

Beoordeel minstens: impact op burgers of gebruikers; juridisch effect of geldigheid; grondrechten; veiligheid; financiële of budgettaire impact; continuïteit van de openbare dienstverlening; maatschappelijke schaal; omkeerbaarheid; duur; detecteerbaarheid en corrigeerbaarheid; automatiseringsafhankelijkheid; en concentratie van kennisafhankelijkheid.

Profiel	Typische gevolgencontext	Standaard bewijspositie	Standaard challengepositie
Basic	Beperkte en normaal omkeerbare gevolgen; lage concentratie; fouten zijn meestal detecteerbaar en herstelbaar.	Geloofwaardig en actueel operationeel bewijs mag licht zijn. Zelfverklaring kan bijdragen wanneer geen materiële tegenspraak bestaat.	Gerichte plausibiliteitscheck; steekproef of observatie indien nuttig.
Enhanced	Materiële gevolgen voor dienst, middelen, recht of burger; merkbare afhankelijkheid, automatisering of onzekerheid.	Gedocumenteerd bewijs voor materiële claims; operationele bevestiging of triangulatie wanneer dit onzekerheid vermindert.	Interview plus steekproef of observatie; geselecteerde scenario-, overdrachts- of hersteltest indien relevant.
Critical	Mogelijk ernstige gevolgen voor rechten, veiligheid, juridische geldigheid, continuïteit of grote aantallen; hoge concentratie.	Sterk, actueel en toetsbaar bewijs; materiële beheersing of capaciteit wordt operationeel aangetoond.	Verplichte challenge van materiële claims; onafhankelijke verificatie en scenario-, reconstructie- of overdrachtstest wanneer proportioneel.

Vertrek van de hoogste materiële gevolgdimensie. Een maatregel mag het profiel alleen verlagen wanneer de maatregel zelf is aangetoond en operationeel werkt. Een lage geschatte waarschijnlijkheid neutraliseert een ernstig, afhankelijkheidsgedreven gevolg niet op zichzelf.

5. Minimaal toereikend bewijs

Minimaal toereikend bewijs is de kleinste bewijsbasis die nog volstaat om de betrokken assuranceclaim bij het toepasselijke gevolg- en onzekerheidsniveau te ondersteunen. Het is claimspecifiek, geen vast aantal documenten.

Toets	Vraag
Relevantie	Ondersteunt het bewijs rechtstreeks de gemaakte claim?
Geloofwaardigheid	Is de bron of methode voldoende betrouwbaar voor deze claim?
Dekking van de scope	Dekt het bewijs het materiële deel van de afhankelijkheid en het beoogde gebruik?
Actualiteit	Is het voldoende actueel ten opzichte van de bewijspeildatum en gekende wijzigingen?
Toetsbaarheid	Kan een competente reviewer het bewijs proportioneel inspecteren, reproduceren, observeren of betwisten?
Beperkingen	Zijn onzekerheden, lacunes en methodebeperkingen zichtbaar?
Correlatie	Hangen ogenschijnlijk verschillende bewijsstukken af van dezelfde bron, aanname, hetzelfde model of proces?

Bewijs is pas toereikend wanneer de materiële claim voor het beoogde gebruik wordt ondersteund en de resterende onzekerheid aanvaardbaar is voor het gevolgprofiel. Meer bewijs is niet automatisch sterker. Eén directe operationele test kan sterker zijn dan veel afgeleide documenten.

6. Gelijkwaardigheid en correlatie van bewijs

Verschillende bewijssoorten mogen alleen voor dezelfde assuranceclaim als gelijkwaardig worden behandeld en alleen wanneer relevantie, geloofwaardigheid, scope, actualiteit, proportionele onafhankelijkheid en beperkingen vergelijkbare ondersteuning bieden.

- Gelijkwaardigheid verlaagt het minimaal toereikend bewijs nooit.
- Nominaal verschillende bewijsstukken uit dezelfde gebrekkige bron worden niet sterker door hun aantal.
- Een certificaat, auditrapport of standaardmapping is alleen bewijs voor claims en de periode binnen zijn scope; assurance wordt niet automatisch overgedragen.
- Wanneer een proprietary of externe methode te weinig over methode, scope of beperkingen bekendmaakt, kan die beperking bewijstoereikendheid verhinderen.
- Gecorreleerd bewijs kan nuttig zijn, maar moet als één afhankelijkheidsfamilie worden behandeld en niet als onafhankelijke bevestiging.

Voorbeeld	Zwakke interpretatie	Vereiste interpretatie
Vijf dashboards uit één verouderde dataset	Vijf sterke aparte bewijsstukken.	Eén gecorreleerde bewijsfamilie met hetzelfde bovenliggende gebrek.
ISO-certificaat plus interne policy	Externe certificatie bewijst de kennisclaim.	Toets claimspecifieke scope, periode, bewijs en lacunes vóór hergebruik.
Verklaring van manager plus gekopieerde procedure	Twee bevestigingen.	Mogelijk één zelfreferentiële bron tenzij de praktijk afzonderlijk is aangetoond.

7. Beoordelingscriteria voor de vijf eigenschappen

Beoordeel elke eigenschap afzonderlijk. Onderstaande vragen zijn minimale prompts, geen uitputtende checklist.

Eigenschap	Minimale assurancevraag	Typische alarmsignalen
Integriteit	Zijn kennis en materiële bronnen voldoende betrouwbaar, juist, actueel en volledig voor het beoogde gebruik?	Verouderde bron; stille versiewijziging; volledigheid onbekend; gegenereerde inhoud zonder validatie aanvaard.
Herkomst	Zijn oorsprong, transformaties, materiële menselijke of automatische bijdragen en wijzigingsgeschiedenis voldoende traceerbaar?	Gebroken lineage; herkomst verdwijnt bij migratie; stroomafwaartse bronkennis verbergt overgeërfde beperkingen.
Gezag en bevoegdheid	Zijn rechten om kennis te creëren, goed te keuren, te gebruiken, te wijzigen, te betwisten en te escaleren duidelijk, en hebben verantwoordelijke rollen voldoende mandaat?	Verantwoordelijkheid zonder toegang of challengebevoegdheid; leverancier of AI verdringt accountability; uitzonderingen zonder eigenaar.
Begrijpelijkheid	Kunnen de mensen die moeten handelen betekenis, context, beperkingen en relevant professioneel oordeel voldoende begrijpen?	Procedure beschrijft stappen maar geen beslissingslogica; output mist betekenis of grenzen; opvolger kan uitzonderingen niet behandelen.
Kennisveerkracht	Kan voldoende kenniscapaciteit beschikbaar blijven of tijdig worden hersteld wanneer mensen, systemen, leveranciers of omstandigheden wijzigen?	Documenten bestaan maar herstel faalt; KRO heeft geen capaciteitscriterium; rechten of toegang verdwijnen bij leveranciersuitstap.

Sterkte in één eigenschap compenseert een materiële fout in een andere niet automatisch. Wanneer een eigenschap essentieel is voor het beoogde gebruik, kan de algemene uitkomst niet sterker zijn dan haar materiële beperking.

8. Bewustzijnsprincipe in de beoordeling

Toestand	Betekenis	Behandeling
1 - Bekend en aangetoond	De afhankelijkheid, onzekerheid of beperking is erkend en door proportioneel bewijs ondersteund.	Normaal aanvaardbaar, afhankelijk van bewijstoereikendheid en beheersing.
2 - Bekend maar onvolledig aangetoond	Het onderwerp is erkend, maar bewijs is onvolledig, verouderd of zwak.	Kan bij lagere gevolgen aanvaardbaar zijn indien begrensd; expliciete beperking en sterkere challenge naarmate gevolg stijgt.
3 - Onbekend of ten onrechte als opgelost verondersteld	Een materieel onderwerp is niet erkend of wordt zonder redelijke basis als opgelost behandeld.	Voornaamste assurancezorg. Bij Critical verhindert een onopgeloste materiële toestand 3 normaal een positieve uitkomst.

9. One-Page Assessment en Artisanal Case File

De One-Page Assessment is de zichtbare conclusielaag. Detailbewijs en traceerbaarheid mogen in het gekoppelde Artisanal Case File staan, zolang de samenvatting er ondubbelzinnig naar verwijst.

Zichtbare kernsamenvatting	Gekoppelde minimale traceerbaarheidsmetadata
Kennisafhankelijkheid	Scope en beoogd gebruik
Gevolgprofiel	Assessor en verantwoordelijke rollen
Assuranceuitkomst	Beoordelingsdatum, versie en bewijspeildatum
Belangrijkste sterktes	Bewijsreferenties en Case File-ID's
Belangrijkste onzekerheden	Geplande review en wijzigingstriggers
Acties	Modulebeslissing; resterende onzekerheid en beperkingen

“Eén pagina” is een communicatiebeperking, geen bewijsplafond. Een andere competente assessor moet via het gekoppelde dossier de basis van de conclusie kunnen reconstrueren.

10. Beheerd uitkomstmodel

Het model met vier toestanden standaardiseert de taal voor v0.6-pilots. Het kan per eigenschap en voor de algemene uitkomst worden gebruikt. Het is geen extern certificeringslabel.

Toestand	Betekenis	Gebruiksregel
Voldoende geborgd	Bewijs en resterende onzekerheid zijn toereikend voor het beoogde gebruik en profiel.	Er blijft geen materiële tekortkoming in een essentiële eigenschap over.
Voldoende geborgd met beperkingen	Bewijs volstaat voor het begrensde gebruik, maar expliciete beperkingen, monitoring of geplande acties blijven bestaan.	Beperkingen zijn begrensd, toegewezen en verenigbaar met het gevolgprofiel.
Onvoldoende geborgd	Een materiële tekortkoming of onaanvaardbare onzekerheid verhindert verantwoord vertrouwen.	Corrigerende actie en herbeoordeling zijn nodig vóór een positieve claim.
Niet beoordeelbaar	Bewijs is te onvolledig, tegenstrijdig of ontoegankelijk voor een verantwoorde conclusie.	Niet gelijk aan voldoende; onopgeloste onzekerheid begrenst de beslissing.

Numeriek middelen is niet toegestaan. Een essentiële eigenschap die Onvoldoende geborgd of Niet beoordeelbaar is, begrenst normaal de algemene uitkomst overeenkomstig.

11. Challenge en onafhankelijke verificatie

Challenge test of de beoordeling een competente poging tot weerlegging doorstaat.

Techniek	Beste gebruik
Interview	Brengt vakkennis, bewustzijn, bevoegdheid, uitzonderingen en impliciete beslissingslogica naar boven.
Observatie	Verifieert dat beschreven praktijken operationeel plaatsvinden.
Steekproef	Toetst representatieve records of cases zonder maximale review.
Scenariotest	Test personeelsverlies, leveranciersuitstap, uitval, migratie, bronwijziging of AI-falen.
Reconstructie- of overdrachtstest	Laat een alternatieve competente persoon of ploeg de vereiste kennis capaciteit herstellen.
Challenge review	Een tweede persoon of functie betwist actief materiële claims, aannames en beperkingen.

Onafhankelijke verificatie is alleen vereist wanneer gevolg, onzekerheid, methodologische beperkingen of materiële afhankelijkheid dit proportioneel maken. “Onafhankelijk” betekent voldoende afgescheiden van de methode, output of het belang dat wordt geverifieerd om echte tegenspraak te leveren. Er geldt geen universele organisatorische scheidingsregel.

12. Assurance Modules en materiële triggers

Modules zijn optionele uitbreidingen. Ze voegen diepgang, automatisering of specialisatie toe, vervangen de kernbeoordeling niet en creëren door hun bestaan geen vereisten. Een geldige beoordeling zonder module kan toch Onvoldoende geborgd of Niet beoordeelbaar besluiten.

Een trigger is **materieel** wanneer het negeren ervan redelijkerwijs gevolg, bewijstoereikendheid, conclusie of vereiste actie kan wijzigen.

Module	Typische trigger	Minimale beslissingsregistratie
AI Handling	AI draagt materieel bij aan analyse, classificatie, samenvatting, aanbeveling of uitvoering.	Module of gelijkwaardig bewijs gebruikt; effectiviteit van menselijke review; herkomst- en afhankelijkheidslimieten; wijzigingstrigger.
Provenance Verification	Een beslissing hangt sterk af van lineage of van meerdere transformaties, systemen of partijen.	Geteste keten; breuken en beperkingen; correlatie of gemeenschappelijke bron.
Knowledge Recovery	Afhankelijkheid van sleutelpersoon, leverancier, migratie of continuïteit kan handelen verhinderen.	KRO indien gebruikt; capaciteitscriterium; testresultaat; open lacunes.
Automation and Monitoring	Assurance kan snel verouderen of handmatige hercontrole is zwaar.	Wat wordt gemonitord; drempels; eigenaar; reactie- en herbeoordelingsregel.
Standards Mapping	Bestaande control- of auditevidentie kan dezelfde assuranceclaim ondersteunen.	Bronframework, versie en scope; claimspecifieke mapping; lacunes; geen automatische overdracht van certificatie.

Elke herbruikbare module verklaart **Doel, Trigger, Behandelde assurance-eigenschappen, Input, Methode, Bewijs of output, en Beperkingen**. Ze identificeert ook compatibele kernversies, validatiestatus, methode- en versie-identiteit, materiële afhankelijkheden en wijzigingsgeschiedenis.

Modules mogen menselijke, geautomatiseerde, algoritmische of AI-ondersteunde methoden gebruiken. Het methodetype bepaalt de bewijskracht niet. De verantwoordelijkheid voor de conclusie blijft bij organisatie of assessor. Bijkomende onafhankelijke verificatie volgt uit gevolg, onzekerheid, methodebeperking en materiële afhankelijkheid - niet uit het loutere gebruik van AI.

Modulecategorieën zijn **kernonderhouden, referentie- of standaardmapping**, en **extern**. De categorie beheert herkomst en governance, niet automatische bewijskracht.

13. Kennisveerkracht, KRO en kenniscontinuïteitsreserve

Kennisveerkracht is operationele capaciteit, niet het bezit van documenten.

Element	Vereiste betekenis
Acceptatiecriterium voor capaciteit	Expliciete minimale kenniscapaciteit die nodig is om de activiteit zonder onaanvaardbare gevolgen te hervatten.
Knowledge Recovery Objective (KRO)	Contextspecifieke doeltijd waarbinnen aan het capaciteitscriterium moet zijn voldaan.
Kenniscontinuïteitsreserve (KCR)	Kennis, artefacten, toegangsrechten, mensen of vaardigheden, instructies en andere middelen die herstel mogelijk maken.
Hersteltest	Scenario-, reconstructie- of overdrachtsoefening die capaciteit aantoont en niet enkel toegang tot documenten.

Leg geen universele uren of dagen op. Bepaal de KRO tegenover het volgende punt met onaanvaardbare gevolgen, zoals een wettelijke termijn, loonrun, incidentresponsvenster, vergunningscyclus of drempel voor essentiële dienstverlening.

14. Geldigheid en herbeoordeling

Een assuranceconclusie is tijdsgebonden.

Minimale geldigheidsregistratie	Regel
Beoordelingsdatum en versie	Identificeer de exacte assessmentpositie en methodeversie.
Bewijspeildatum	Vermeld de laatste datum of gebeurtenis die in de bewijsbasis zit.
Gepland reviewmoment	Kies een termijn die bij gevolg en veranderingssnelheid past; geen universeel interval.
Gebeurtenistriggers	Herbeoordeel bij materiële wijziging van bron, proces, leverancier, systeem, bevoegdheid, model, afhankelijkheid, incident of tegenstrijdig bewijs.
Monitoringtrigger	Bepaal bij monitoring welke wijziging de drempel voor herbeoordeling overschrijdt.
Vervanging	Een latere beoordeling vervangt of begrenst de vroegere ondubbelzinnig; verouderde positieve claims mogen niet blijven circuleren.

15. Rollen, accountability en mandaat

Rol	Minimale verantwoordelijkheid
Assessor	Past de methode toe, motiveert, benoemt onzekerheid en overdrijft bewijs niet.
Verantwoordelijke kennisautoriteit	Draagt de kennisborgingspositie en heeft voldoende mandaat om bewijs te verkrijgen, conclusies te betwisten en onopgeloste beperkingen te escaleren.
Operationele eigenaar	Implementeert beheersing en acties en onderhoudt de kennisafhankelijke activiteit.
Risico- of wettelijke beslissingsautoriteit	Aanvaardt waar relevant bedrijfs-, beleids- of wettelijk risico; kan verschillen van de kennisautoriteit.
Onafhankelijke challenger	Levert proportionele echte tegenspraak wanneer vereist; onafhankelijkheid is functioneel en casusspecifiek.

Een benoemde rol zonder praktische toegang of escalatievermogen is een accountability sink en voldoet niet aan de methode.

16. Kalibratie en reproduceerbaarheid

Reproduceerbaarheid betekent materieel compatibele conclusies op dezelfde case, niet identieke formuleringen of bewijssets.

Verskil	Interpretatie
Klein	Andere formulering of bewijsmix, maar dezelfde materiële afhankelijkheden, hetzelfde profiel, eigenschapstoestanden, algemene uitkomst en acties.
Aanvaardbare begrensde afwijking	Eén aangrenzende toestand of één profiel verschil, met dezelfde feiten en expliciet beschreven onzekerheid; motivering en kalibratie vereist.
Grote afwijking	Positieve tegenover onvoldoende of niet-beoordeelbare uitkomst; gemiste materiële afhankelijkheid; tegengestelde conclusie voor een essentiële eigenschap; genegeerde trigger; meer dan één profiel verschil.
Kritieke misser	Een materiële fout wordt gemist en leidt tot ongepast vertrouwen, vooral in een Critical-case.

Kalibratie vergelijkt eerst scope, vervolgens gevolgen, bewijstoereikendheid, eigenschapsconclusies en pas daarna algemene formulering. Aanhoudende dubbelzinnigheid wordt als mogelijke methodedefect geregistreerd.

17. Kerncatalogus van bewijs

De catalogus geeft standaardpatronen, geen verplichte documentenlijst.

Bewijsitem	Eigenschappen	Minimale inhoud	Verificatie	Typische beperking
Scope- en afbak eningsrecord	Alle	Object, beoogd gebruik, afhankelijkheden, uitsluitingen, periode, stopmotivering.	Bevestiging eigenaar en challenge van uitsluitingen.	Scope shaving kan afhankelijkheden verbergen.
Bronregister	Integriteit; Herkomst	Gezaghebbende bron, versie of datum, eigenaar, toepasbaarheid.	Traceer een steekproef naar de bron.	Een lijst bewijst geen actualiteit.

Bewijsitem	Eigenschappen	Minimale inhoud	Verificatie	Typische beperking
Bewijs van vakkennis	Begrijpelijkheid; Veerkracht	Kernredenering, uitzonderingen, kennisdragers, redundantie of overdrachtsroute.	Interview, observatie, opvolgers- of peer challenge.	Stilzwijgende kennis kan onvolledig blijven.
Record van gegenereerde kennis	Integriteit; Herkomst	Tool of proces, input, transformaties, validatie, overgeërfde beperkingen.	Heruitvoeren of steekproef traceren.	Leveranciersondoorzichtigheid of gedeeld bovenliggend gebrek.
Bevoegdheidskaart	Gezag	Verantwoordelijkheden en mandaat voor creëren, gebruiken, wijzigen, betwisten en escaleren.	Verifieer rol en praktisch mandaat.	Formeel organigram kan van praktijk afwijken.
Bewustzijnsprofiel	Alle	Materiële afhankelijkheden en lacunes met toestand 1, 2 of 3.	Betwist claims.	Zelfverklaring verzwakt met gevolg.
Toegangs- of exporttest	Veerkracht	Kritieke kennis en rechten kunnen worden opgehaald of geëxporteerd.	Demonstratie.	Technische export bewaart mogelijk de betekenis niet.
KRO- en capaciteitsrecord	Veerkracht	Capaciteitscriterium, doeltijd, punt van onaanvaardbaar gevolg en eigenaar.	Scenarioreview of hersteltest.	Tijd zonder capaciteit is schijnzekerheid.
Continuïteitsreserve	Veerkracht	Geverifieerde artefacten, toegang, rechten, capaciteit en instructies.	Reconstructie- of overdrachtstest.	Archief of escrow alleen volstaat niet.
Wijzigings- of migratierecord	Herkomst; Veerkracht	Mapping oud-nieuw, behouden context, validatie, rollback of exit.	Steekproef uit gemigreerde case.	Formele voltooiing kan betekenisverlies verbergen.

18. Pilotpoort en open validatievragen

Deze handleiding is klaar voor gestructureerde validatie, niet voor externe certificatieclaims.

Validatievraag	Methodezorg wanneer dit wordt waargenomen
Ontdekking	Assessoren missen herhaaldelijk dezelfde materiële vakkennis, leverancierstransformatie of afhankelijkheid stroomafwaarts.
Gevolg	Dezelfde feiten geven geregeld sterk verschillende profielen zonder traceerbare reden.
Bewijstoereikendheid	Assessoren bereiken tegengestelde beslissingen omdat de MSE-toets te subjectief blijft.
Niet-compenseerbaarheid	Een fout in een essentiële eigenschap wordt weggemiddeld of verborgen.
Uitkomstmodel	Assessoren verschillen over positief tegenover onvoldoende of niet-beoordeelbaar vertrouwen op hetzelfde bewijs.
Herbeoordeling	Laat tegenstrijdig bewijs leidt niet tot heroverweging.
Herstel	Teams slagen voor documentreview maar falen operationele reconstructie binnen KRO en capaciteitscriterium.
Weerstand tegen gaming	Scope shaving, gekloond bewijs of ceremonieel menselijk toezicht levert een ongerechtvaardigde positieve uitkomst op.

Bijlage A. Minimaal beoordelingsdossier

Dossierblok	Minimale velden
Kernsamenvatting	Kennisafhankelijkheid; gevolg; uitkomst; sterktes; onzekerheden; acties.
Scope en geldigheid	Object; beoogd gebruik; afbakening; uitsluitingen; datum en versie; peildatum; herbeoordelingstrigger.
Kenniskaart	Materiële bron-, vak- en gegenereerde kennis; functiewijzigingen stroomafwaarts; risicofactoren.
Bewijs	Bewijs-ID's; claimkoppeling; motivering toereikendheid; correlatienota indien materieel.
Eigenschapsbevindingen	Elke eigenschap met toestand, bewijs, beperking en motivering.
Challenge	Interviews, observaties, steekproeven en tests; onafhankelijke verificatie waar proportioneel.
Modules	Materiële triggers; beslissing module of gelijkwaardig bewijs; versie, status en beperkingen.
Accountability	Assessor; verantwoordelijke kennisautoriteit; operationele eigenaar; risico- of wettelijke autoriteit indien relevant.
Acties	Eigenaar; actie; voorwaarde of datum; verificatie; vereiste herbeoordeling.

Bijlage B. Beslisregels in één oogopslag

Beslispunt	Regel
Wat valt binnen scope?	Neem afhankelijkheden op die gevolg, toereikendheid, conclusie of actie kunnen wijzigen; registreer uitsluitingen en stopmotivering.
Hoeveel bewijs?	Verzamel minimaal toereikend bewijs voor claim en gevolg; tel geen documenten.
Gelijkwaardig bewijs?	Alleen wanneer claimspecifieke ondersteuning vergelijkbaar is en een gedeelde bronzwakte zichtbaar blijft.
Kan sterkte zwakte compenseren?	Niet automatisch; een materiële fout in een essentiële eigenschap begrenst de uitkomst.
Wanneer een module gebruiken?	Wanneer een materiële trigger bestaat en module of gelijkwaardig bewijs proportionele waarde of efficiëntie toevoegt.
Wanneer onafhankelijk verifiëren?	Wanneer gevolg, onzekerheid, methodebeperkingen of materiële afhankelijkheid afgescheiden challenge proportioneel maken.
Wat betekent KRO?	Doeltijd gekoppeld aan een expliciet acceptatiecriterium voor capaciteit.
Wanneer is assurance verouderd?	Wanneer bewijspeildatum of herbeoordelingsvoorwaarden vertrouwen niet langer dragen.
Kan een geldige beoordeling negatief zijn?	Ja. Procedurele geldigheid en toereikende assurance zijn afzonderlijk.

Stabiel in de kern. Testbaar in de methode. Eerst bewijs, dan vertrouwen.